

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

In preajma conferențelor preoțești.

De preotul P. Morușca

Ne-am obicinuit să cetim în această foaie sulevate an de an multe și însemnate chestiuni puse în discuție în preajma conferențelor preoțești; dar s'a întâmplat ca socotințele cuiva, fie cât de nimerite, nu găseau un răsunset, nici măcar în calea aceleiaș publicități, și cu atât mai puțin în intrunirile, pentru preocuparea cărora s'au convocat. Pricinile neajunsului sunt multe și felurite.

Las'că nici vremea scurtă de câteva ceasuri, cât durează întrunirile, nu îngăduie răgazul- convenit pentru desbaterea și lămurirea atâtor chestiuni ce se grămădesc în cursul unui an, dar se mai adauge și regula de a nu se admite în discuție lucruri, ce n'au fost prevăzute în program.

Așa mă tem, că vor răsuna în pustiu și cele publicate de Pr. Al. în Nr. 103 al „Tel. Rom.”, mai ales fiind vorba de îmbunătățirea stării triste materiale a preoților.

Dar, de astădată, am prins condeiul nu ca să mă vaier, ci ca să atrag atențiunea conferențelor noastre și asupra unei probleme de păstorire duhovnicească, având convingerea că trebuie să imbrățișăm toate lucrurile ce aparțin sferei noastre de activitate.

*

Anul acesta a apărut în București, sub îngrijirea unui comitet în frunte cu P. S. Păr. Episcop Nicodem al Hușilor și Păr. Arhimandrit Iuliu Scriban, *Mica Biblie*, cu icoane, la îndemâna tuturor creștinilor, și avem fâgăduința că sub îngrijirea „Asociațiunii” noastre se va tipări tot în acest an o *carte de rugăciuni* la îndemâna poporului.

Ce trebuie să facem noi, la rândul nostru? Acum ni se impune chestiunea răspândirii Bibliei în popor

și deodată a cărții de rugăciuni. Voi vorbi pe rând.

De multe ori s'a accentuat, că în activitatea noastră pastorală ne lipsește cel mai de căpetenie tovarăș în răspândirea cuvântului lui Dumnezeu între oameni. Ne lipsea din mâna credincioșilor izvorul bogat și înviorător, spre care să îndrumăm sufletul și mintea păstorilor nostri pentru a găsi ușurare și mângâiere.

Citatele din cuvântările noastre, prin cari căutam să familiarizăm mulțimea cu ideea împărăției lui Dumnezeu pe pământ, rămâneau fragmente fără o legătură cunoscută, și tâlcuirilor noastre le lipsea sprijinul ce li-l poate da cetirea Bibliei, decâtă ascultători, acasă cu răgaz.

Până acum pricina a fost că ne lipsea o ediție populară a Bibliei, — edițiile de până acum fiind inaccesibile mulțimii. Acum Dumnezeu și oamenii Lui ni-au dat-o și noi o vom primi cu drag și cu sete.

Ce este Biblia pentru un om și pentru un popor, ni-a spus-o bunăoară prof. Dr. N. Bălan în „Un congres biblic românesc”. Biblia este *cartea cărților*, cartea sufletului omenesc, care-l învață pe tot cel ce știe ceti într'însa cum se cuvine, să se cunoască pe sine, să-și înțeleagă rostul ființei sale în lume și să găsească pe Dumnezeu pentru sine. Biblia îi dă omului puterea de a săvârși binele, îl mângâie în năcazuri și-l întărește în suferințe.

Importanța Bibliei pentru educația și cultura unui popor? Ea a fost și este „tuturor neamurilor întru mărire”, ca dovadă a harului și adevărului religios ce cuprinde. A acelui har și adevăr dumnezeesc, care a îmblânzit egoismul din om, a înfrânat patimile, a nobilitat inimile, a disciplinat voințele, a premenit conștiințele și prin toate acestea a mântuit o lume de pierzare, i-a așezat viața pe nouă baze morale, pe cari s'a ridicat apoi cultura și civilizația cea mai înaltă a lumii de

astăzi... Ideile mari, sentimentele nobile și idealurile mărețe, cari însuflețesc pe oamenii culturii sănătoase de astăzi, își au izvorul lor în Biblie.

Fericit poporul, care și adapă sufletul din acest izvor, de viață dătător, căci — cum zice Goethe — „prin puterea Bibliei se va reîntineri fiecare generație, și criteriul pentru a judeca viața și puterea unui popor va fi atitudinea ce va lua-o față de Biblie”.

Iar ostenitorii pentru a ne pune la îndemână „Mica Biblie”, ne spun în prefață, că în toate țările în care de două mii de ani pătrunde învățătura, Sfânta scriptură a fost cel dintâi mijloc, prin care s'a ținut spre îndreptarea inimilor. Numai la noi o găsim foarte puțin pătrunsă prin case, și mai puțin o găsim întrebuințată drept carte, în care omul găsește deslegare și ușurare de atâtea greutăți sufletești.

Forma, în care se înfățișează „Mica Biblie”, împacă deplin trebuințele și inimile. E un estras armonice din V. și N. Test. al părților însemnate, cu o hotărâtă putere educativă.

Presărată din belșug cu chipuri și icoane, e merită să învieze și atragă, să se îndrepte nu numai cătră mintea cetitorului, ci dela început să-i înveșelească și ochiul și să-i fie dragă. Cărții se adauge la sfârșit harta „Pământului sfânt” și a țării Hanaanului, apoi noțiuni de geografia Palestinei și cunoștințe scurte despre Biblie, apoi un resumat al întâmplărilor mai însemnate din istoria V. și N. Testament și o înșirare deosebită a numelor întâlnite în carte cu înțelesul lor. Este deci întocmită potrivit pentru învățătura acasă, ca și pentru învățătura din școală, suplind așa deocamdată și o Biblie școlară. —

Cât pentru *Cartea de rugăciuni*, era datoria bisericii să îngrijască prin oamenii săi editarea unei bune și potrivite cărți de rugăciune, dar noi o vom primi bucuroși și pe care

o va tipări Asociațiunea, pentru că tot așa ne lipsește o bună carte de rugăciuni. Dorim însă ca să se țină seamă în alcătuirea ei de *duhul bisericesc românesc*, ceea-ce reclamă necondiționat și oameni pricepuți ai bisericii, pe lângă buni meșteri ai limbii.

Să nu cădem în rătăcirea, că o carte de rugăciuni tot așa de ușor poate fi tipărită „în Biblioteca Asociațiunii”, ca ori care carte de literatură și economie.

Tocmai de aceea nu se pot tipări ori cum rugăciuni luate din cărțile bisericesti, ci totul trebuie să alcătuiască un *întreg armonice în vechiul nostru duh bisericesc*, și așa fel, ca această carte să poată fi un tovarăș bun creștinului de dimineața cum se scoală, la lucru, la hodină și mâncare, până seara când își pleacă capul spre somn.

Și tot așa să-l întovărășească și învețe și cursul slujbelor noastre dumnezești, măcar la Utrenie, Liturghie și Vecernie, dacă nu și la alte slujbe, de care românul se face părtaș pentru grija sufletului său și pentru întărirea în năcazuri.

Nu vor putea lipsi apoi rugăciuni bine alese pentru trebuințele sufletului în diferite stări, prin cari trece omul în viață.

Am fixat acestea, ca, de vor cădea sub ochii celor-ce au să îngrijască tipărirea, să le aducă aminte, că sufletul e un lucru mare, rupt din Dumnezeire, și grija lui o pot face cu folos cei rânduiți spre aceasta.

Iar noi preoții satelor, când vom avea o carte de rugăciuni tot așa de bună cum e „Mica Biblie”, nu vom cunoaște osteneală în răspândirea lor tot mai largă, ca să nu rămână casă fără acești stâlpi ai unei vieți de creștin bun și luminat.

*

Eată o problemă, ce se impune chibzuirii conferențelor noastre, cum adevărat să se răspândească în popor Biblia și cartea de rugăciuni.

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

N. Petra-Petrescu: *Din putere proprie*. Traducere din limba germană. (Sibiu, 1909, bibliot. pop. a „Asoc.” Nrul 35, pag. 162, pr. 40 fl.)

Broșura „Din putere proprie”, cu subtitlul: „exemple de gândire nobilă, de putere, de muncă și ajutorare proprie, pentru tinerime și popor”, e închinată frunțășilor științelor: Mihail Faraday (cet. Ferrede), marele fizician; Elias Howe, descoperitorul mașinei de cusut; Sir Humphry Davy, naturalistul și prietinel omenimei; John Valter, un reprezentant al zărilor; Robert Fulton, descoperitorul vaporului; George Stephenson, marele inginer și constructor al celei dintâi locomotive și Heinrich Schliemann, marele arheolog, cari pentru istețimea, caracterul și activitatea lor merită să fie prezentați ca pildă de oameni cum se cade, stăruitori și energici.

1. *Mihail Faraday* s'a născut în Newington, un sat mic, nu departe de Londra. Tatăl său era faur și după datina de atunci și veterinar, dar sărac.

Micul Mihail iubea cu lăcomie cărțile. Mai ales îi plăcea să se ocupe de studiul cărților de chimie și fizică. Intrând la etate de 9 ani ca ucenic în compactoria uncktu-

lui său Riebau, avu ocazie să-i treacă prin mână multe cărți. Mihail nu numai că le lege, ci le și studia făcându-și extrageri.

Tinărul sărăcuțios și-a compus și o mașină de electricizat, cu care făcea experimente, o columnă Volta, cu care descompunea apa etc.

Faptele acestea născuseră interesul lui Dance față de el, prin ale cărui stăruințe ajunge asistent în laboratorul de chimie la institutul regal, unde era director învățatul Humphry Davy. Nu după mult timp fu numit profesor și apoi director la acest institut. Aceasta a fost cea mai înaltă treaptă la care stăruința și însușirile puteau să ridice pe un copil din compactorie între reprezentanții științei și în amintirea tuturor oamenilor nobili.

Sunt memorabile cuvintele lui Davy, prin cari îi atrase atențiunea lui Faraday: „Știința este o stăpână tare de inimă și aspră, a cărei favor este foarte greu de câștigat, și în privința bănească este aproape totdeauna sărăcuțită față de ceice stau în serviciul ei”.

2. *Elias Howe*, fecior de morar sărac s'a născut în Spencer din Massachusetts la 10 Iulie 1819. El era mecanic de meserie și și puzese de gând să se facă milionar prin descoperirea mașinei de cusut. Lumea îi zicea: „nebulul”.

Intr'una din zile Howe îi zise soției: „Acum vom scăpa de toate grijile. Vino și vezi ce am lucrat!”

Puse mașina cea mică în mișcare și acul începu să joace în ea vesel în sus și în jos, scoțând de sub el o cusătură frumoasă lucrată cu ștefula gândului. — „Asta totuși n'ăși fi crezut-o niciodată”, strigă dna și mult au stat amândoi pe gânduri și-și făceau planul pentru viitor.

De aici încolo însă lucrurile au mers și mai greu, pentru că Elias Howe era refuzat pe rând de toți crotorii mari cu vorbele: „Las'o numai să odihneasă în pachet, amice, cu astfel de nebunii tot nu mă ocup eu”. Le erau teamă tuturor de calfe și sfătuiu și pe Howe să-și păzească pielea.

Un neguțător din Anglia, William Thomas, îi cumpără mașina cu 250 funți șterlini (1 funt 24 cor.) și se obligă a plăti descoperitorului 3 f. șterlini de fiecare mașină confecționată în Anglia, ori introdusă din afară acolo. Slabe condiții. Elias rămase tot sărac ca și mai înainte, William Thomas însă ajunse om foarte bogat. Intr'aceea americanul Isaak Merit Singer prinse ideea fundamentală a mașinei lui Elias, mai introduse unele schimbări și făcu bune isprăvuri îmbogățindu-se pe fiecare zi. Amicul lui Elias, George Fischer îl sfătui pe acesta să intențeze procesul lui Singer, care să și începu cu cheltuiala lui Bliss, un om bogat și prietinos și iscusit ca un avocat.

În fine dreptatea a triumfat.

E. Howe câștigă procesul și în scurt ajunge în faptă un om bogat și vestit. În

acest timp însă îi moare soția, ear în 1867 după ce fu decorat cu crucea mare a Legiunii de onoare, moare și el pe moșia sa din Spencer.

3. *Sir Humphry Davy* s'a născut în orașelul englez Penzance din Cornwallis, aproape de mare, în 13 Dec. 1778. Tatăl său trăia în mare sărăcie pe o moșie mică ce o avea. Sir H. D. era foarte înclinat spre studierea naturii, în care îl introduse la vârsta de 12 ani preotul Tomkins. Și-i era mai drag să se ocupe cu chimia.

E explicabil deci, cum în cariera farmaceutică face puțină ispravă. D. Borlase, principalul său, după 3 ani de ucenicie zise: „Davy este prost, fără nici o pricepere practică”. Mulți „proști” de felul lui Davy însă au ajuns oameni renumiți, și mulți „copii fenomenali”, capete de mijloc. Dovadă? Omul, despre care tractăm în fruntea articolului de față.

În astfel de împrejurări Sir Humphry Davy, părăsindu-și meseria intră la naturalistul Dr. Boddoas ca practicant în așezământul, în care trebuiau să se vindece bolnavii de piept prin inspirarea anumitor gaze. Aici era la locul său. Pe baza stăruințelor sale ajunge profesor de chimie la institutul regal din Londra, secretar al corporațiunii respective, președinte al societății regale de știință, membru al academiei din Paris, cavalier și baron.

(Va urma).

Preoțimea tractelor noastre e împărțită acum în „cercuri religioase“, menite a se întruni măcar odată în an în fiecare sat aparținător cercului. Aceste cercuri trebuie să răspundă, prin activitatea lor, chiar în anul ce urmează acestei datorii.

Intre cei designați a cuvânta poporului unul va vorbi despre importanța Bibliei și a cărții de rugăciuni, și folosul ce se câștigă pentru suflet din cetirea lor statornică.¹

S'ar putea găsi modalitatea de a avea la îndemână un număr de exemplare din fiecare, pentru ca îndată să poată fi satisfăcută dorința ori-cui de a le avea. Țăranul cumpără bucuroș o carte când i se îmbie.

Experiența mă asigură, că în fiecare comună s'ar desface, ca început, măcar 15-20 exemplare, și va fi o mângâitoare amintire pentru cel ce și le cumpără, cum preoțimea conștientă poartă grijă de sufletul mulțimii, iar pentru ceilalți mulți un îndemn de a le urma.

Tot asemenea în atingerile noastre cu intelectualii să căutam a-i împrietini cu ideea de a-și împodobi un colț al mesei din salon cu această *carte a vieții*, asigurându-i, că nu va tulbura armonia lucrurilor moderne din jur, ci cu atât mai mult le va împrumuta o lumină binefăcătoare ce pe încetul se va strecura și în sufletele, care nu sunt cu desăvârșire amorțite pentru lucruri ideale.

Atitudinea preotului

față de problema socială.

III.

În înțelesul acestor puncte de orientare se poate susține fără încunjur, că o vestire a evangheliei, care nu spune aproape nimic despre vestea cea bună a mântuirii și care prefăce creștinismul mai mult ori mai puțin într-o simplă etică socială, — mai mult îl încâtușează pe om în mamonism, decât îl eliberează de el.

În evul mediu se credea că magia neagră a demonilor poate fi biruită numai prin magia albă a lui Cristos; tot asemenea și demonii banului, cu învățătele lor ademeniri, pot fi învinși numai prin mărirea și realitatea unor astfel de postulate și pretenții spirituale, cari să fie în stare să răpească sufletul cu ele, iar nici decum nu prin un creștinism deplasat, care se perde în lucrurile lumești. Să nu creadă cineva, că pentru creștinism sunt cu totul indiferente lucrurile lumești; nu, ci el, fără să vorbească prea mult de ele, le îndrumă tocmai prin aceea, că se ocupă atât de intensiv de lucrurile mai înalte: căci din sfera acestora se coboară judecata asupra realității nemijlocite, toată energia sufletească chemată să străbată și întinerească lumea, toată mântuirea de sub tirania afacerilor mărunte și toată puțința de-a respira mai liber de grija celor deșerte.

Representanții bisericii ar trebui să înțeleagă foarte bine, că alipirea pătimășii a omului de lucrurile acestei lumi se poate învinge numai prin un creștinism eroic și sincer în afirmarea pretențiilor sale transcendentale, prin o astfel de propovăduire a misterii lui Cristos, care să nu fie molipsită ea însăși de duhul cel lumesc și să nu se supună cultului lucrurilor pământești. Nietzsche a trecut numai din acea cauză pe partea demonilor, fiindcă n'a găsit pe Dumnezeu: el n'a avut ocazie să cunoască decât un creștinism

foarte burghez și apăsător, căruia îi lipsea întregitatea și puterea vechei credințe, îi lipsea energia și consecvența concretă de-a birui lumea. Sunt cunoscute învinuirile ce le-a adus Kierkegaard unui asemenea creștinism.

Ei bine, în loc de-a reinvia puterea transcendentă a creștinismului și de-a face să se recunoască și înțeleagă din nou neapărata ei necesitate în mijlocul relelor și mizeriilor de multe feluri, de cari pătimește omul modern, ni se propovăduiește un creștinism foarte pământesc, care umple lumea cu amenințări, înfruntări, învinuiri și cu mari vorbe reformatorice, luându-și pe Karl Marx de profet, — dar despre acel „un lucru care trebuiește“ și care singur ar fi în stare să ne dea lumină și putere în toate, acel creștinism nu știe să ne spună mai mult decât un copil mic care, rătăcindu-se pe stradă, știe să rostească numai numele tatălui său. Poeta engleză George Eliot, în persoana țășătorului de bumbac „Silas Marner“ ne înfățișează cu un adânc simbolism pe rătăcitorul, care rupând cu toată credința și tradițiile tineretelor sale se alipește, fără să simtă vre-o bucurie, de aceea ce-i cade mai întâi sub ochi, își pierde orice legătură cu puterile mai adânci ale sufletului și nu mai are interes pentru altceva decât ca să înșire seara o piesă de aur lângă alta. Asemenea rătăciți există astăzi multime printre robii mamonului. Ei nu vor fi mântuiți de robia în care se află prin nici o predică socială, ci numai prin o propovăduire de tot personală, care în locul metalului să le așeze bunuri eterne, dar să le împărtășească într'adevăr asemenea bunuri prin o temeinică și bine îngrijită psihologie și pedagogie a interpretării, iar nu să le vorbească de adevărurile vecinice numai în treacăt, tratând pe larg de tot alte chestiuni.

Iar când se vorbește de mamonism, să nu se vorbească numai de efectele sociale ale lui, ci să se arete cu toată pătrunderea psihologică mai ales efectele personale ce le produce; să se zugrăvească, cum a făcut Wagner în *Nibelungenring*, toate acele stări sufletești din cari izvoarește iubirea de argint; să se arete toate consecvențele sufletești ce le are acest păcat, precum și primejdia stricăciunii, cu care amenință el întreg caracterul moral; să se înfățișeze tot iadul intern al celor ce sunt stăpâniți de ispita banului; să se descrie mizeria spirituală și morală a bogăților egoiști mai pe larg decât lipsa materială, împreună cu adeseori cu multă libertate spirituală, a celor săraci.

Toate aceste adevăruri le a avut în vedere Mântuitorul, când a spus cu câtă greutate vor intra bogății în împărăția lui Dumnezeu. Aici nu se cuprinde numai o vestire a urgiei judecării vecinice, ci o caracterizare completă a stării, în care bogăția poate să arunce sufletul omului.

Dar în toată literatura ce o produc preoții cari se ocupă de problema socială, unde găsim o asemenea tratare psihologică mai temeinică a mamonismului, — singura care ar fi în stare să atingă coardele simțitoare din sufletele celor stăpâniți de acest păcat, singura în stare să-i deștepte la conștiința servituții în care se află și astfel să le trezească dorul de libertate și după o viață mai superioară? Dar în loc ca să se facă o asemenea propovăduire, ni se vorbește mereu într'un ton de judecată morală, tratându-se chestiunea numai după aparițiile ei externe, ori privindu-o numai din punct de vedere național-economic-sociologic, încât cei stăpâniți

de farmecul banului văd numai icoana celor exploatați, dar ceea ce este înăuntrul lor nu văd, căci nu li se îndreaptă privirile asupra desvoltării lor sufletești, ca să se poată trezi și mântui din starea în care se găsesc. Cu atât mai puțin li se stărnește dorul și însuflețirea pentru o viață omenească mai superioară, în care nervositatea conservării de sine și a voinții spre putere să fie domolită.

Eu îndrăznesc să susțin, că mamonismul, care în zilele noastre a luat proporții extraordinare, în mare parte se datorește unei răspândite moleșiri religioase a creștinismului, și din cauza aceasta, el nu poate fi combătut cu succes prin predici sociale aprinse de mânie, ci numai prin înfrângerea intelectualismului, a panteismului și a oricăror tendințe pământești din creștinismul modern.

Dela „Asociațiune“.

Apel

pentru monumentul lui Aurel Vlaicu la Orăștie.

Sfârșitul tragic al lui Aurel Vlaicu a sguudit ori și ce inimă românească.

Aurel Vlaicu a fost o mândrie națională a noastră, a fost un erou, care a căzut jertfă unui gând îndrăzneț. El va rămâne în istoria culturală a poporului românesc un simbol al străduințelor noastre de a cuceri cele mai înalte culmi ale civilizației omenești, un simbol al avântului nostru spre idealuri mari.

O recunoștință elementară ne impune, ca acestui vrednic fiu al poporului nostru să-i ridicăm în Orăștie, leagănul copilăriei lui și locul, spre care a țintit în clipitele sale din urmă, un monument, care să povestească și generațiilor viitoare faptele lui de erou al științii.

„Asociațiunea“ face deci apel către întreaga obște românească, să contribuie cu sume cât mai însemnate pentru monumentul lui Vlaicu.

Preoții să explice sătenilor importanța monumentului și să-i îndemne, să contribuie și ei, cel puțin câte 10 bani, ca astfel monumentul dela Orăștie să fie al poporului întreg.

Listele de subscripție, împreună cu sumele colectate, se vor trimite, până la 1 Ianuarie 1914, la Biroul Asociațiunii, Sibiu (Nagyszeben), str. Șaguna Nr. 6.

Totodată rugăm ziarele noastre, să binevoiască a trimite Asociațiunii sumele ce le-au colectat până acum pentru monumentul Vlaicu.

„Asociațiunea“ se va îngriji la timp de comandarea, executarea, așezarea și desvălirea monumentului.

Sibiu, din ședința comitetului central, ținută la 4 Octombrie 1913.

Andrei Bârseanu m. p.,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

Cursuri pentru analfabeți.

Circulară către direcțiunile despărțămintelor „Asociațiunii“.

Domnule director! Vremurile în cari trăim ne impun o apropiere sinceră de popor, cu gândul curat de a-l smulge cât mai curând din întunerecul neștiinței și a-l ridica în rândul neamurilor culte, conștie de menea lor pe lume. Viitorul poporului nostru numai atunci va fi asigurat, când el va avea o puternică cultură națională, care îl va ajuta în lupta pentru existență alături de celelalte popoare.

Condiția primă a oricărei culturi conștie e cunoștința de carte, fără de care astăzi un popor nu-și mai poate îndruma soarta pe cărări mai bune. Scăderea cea mai mare a poporului nostru e tocmai lipsa cunoștinții de carte. Putem spune, că analfabetismul e cauza la mai toate relele de cari pătimește poporul nostru,

E timpul suprem, ca toți cărturarii să se aștearnă pe muncă serioasă pentru a scăpa pe țărani de rușinea analfabetismului, care constituie o primejdie pentru însăși existența națională a poporului nostru.

În anii din urmă „Asociațiunea“ și-a dat toată silința să organizeze cursuri de analfabeți. În multe părți ele au reușit și au dat rezultate îmbucurătoare. Nădăjdum că și consistoarele o vor sprijini în această străduință a ei.

Asociațiunea își ține de datorință a îndemna și în acest an toate despărțămintele sale, să reiee aranjarea cursurilor de analfabeți în toate comunele de pe teritoriul despărțămintelor.

În ce privește organizarea acestor cursuri să servească de îndrumare următoarele:

1. Directorii despărțămintelor să trimită această circulară domnilor preoți și învățători, invitându-i ca într-o Duminică sau sârbătoare, după terminarea slujbei, să aducă la cunoștința poporului înființarea cursului de analfabeți, explicându-le însemnătatea lui. În aceeași Duminică să înscrie pe toți țărani (bărbați și femei), cari doasă urmeze cursul.

Propaganda pentru înscriere să urmeze și după aceea, la toate ocaziile potrivite.

2. Cursurile vor dura de regulă din Noemvrie până în Februarie. Cursurile se vor ține în fiecare săptămână în 3-4 zile câte 2 ore, mai ales seara. În caz când numărul celor înscriși la curs ar fi prea mare, se vor împărți în grupuri (grupul femeilor și al bărbaților, sau grupul tinerilor și bătrânilor). Cursurile se vor ține în școală, sau în alt local potrivit. Cheltuielile de luminat sau încălzit la va suporta comuna politică sau bisericească, eventual se vor acoperi dintr'o colectă între cei înscriși la curs.

3. Cursurile vor fi ținute de domnii preoți sau învățători. Se vor propune, după metodele cunoscute, următoarele obiecte: 1. Cetirea, 2. Scrierea și 3. Socoteala.

Pentru Cetire, *Asociațiunea*, lu cerere, împarte gratuit atâtea *Abecedare de I. Bota*, de câte are lipsă fiecare comună. Pentru acest scop trebuie să se cunoască numărul ascultătorilor și fiecare comună să ceară numai atâtea *abecedare*, de câte are lipsă. Ar fi păcat, ca *abecedarele* să se risipească fără nici un folos.

4. La sfârșitul anului se va face un examen, în fața directorului despărțământului, sau a unui membru al comitetului cercual, eventual a dlui protopop. Examenul va fi public și după terminarea lui se vor aranja și alte sârbări (coruri, reprezentații teatrale, jocuri etc.) Cei cari au făcut progrese mai mari, vor fi distinși cu câte un premiu (de pildă un abonament la „Biblioteca populară a Asociațiunii“, sau la o foaie populară).

Înainte de examen se va face din partea instructorului o listă a celor ce s'au prezentat.

Această listă, semnată de instructor și de președintele examenului, se va înainta comitetului central al Asociațiunii.

Pentru a răsplăti într-o câtva muncă săvârșită, comitetul central a decis să împartă 10 premii de câte 50 cor. între acei domni preoți și învățători, cari până la 1 Mai anul 1914 vor dovedi că au instruit în scris și cetit mai mulți analfabeți în cursul iernii 1913/14.

Pe lângă aceste premii, despărțământele sunt rugate să împartă și alte premii, fie din averea lor, fie din donațiunile băncilor și particularilor.

Un mijloc foarte bun pentru a trezi între țărani neștiutori de carte interesul față de scris și cetit sunt *șezătorile culturale*, cari trebuie să se țină Duminică și în sârbători. La aceste șezători să se discute cu țărani chestiunile ce-i interesează pe ei, apoi preotul sau învățătorul să le povestească întâmplările mai însemnate cetite prin gazete, să le cetească din vre-o carte bucată potrivite, că cetească chiar și câte un țăran priceput, iar tineretul să declame și să cânte diferite poezii și cântări.

Aceste șezători dau viață scrisului și cetitului pe care le învață ceice urmează cursurile de analfabeți. Poporul încetul cu încetul trebuie dat, ca cunoștințele lui de carte să le întrebuițeze în viața practică pentru trebuințele lui reale, căci alfel toată învățătura lui n'are nici o valoare.

Cu ocazia șezătorilor, cărturarii să explice țăraniilor rostul „Asociațiunii“, să-i îndemne să se înscrie membri ajutători, arătându-le broșurile ce le primesc în schimbul taxei de 2 cor. și cetindu-le din aceste broșuri.

Tot cu ocazia acestor șezători să se înființeze și *agenturi de ale Asociațiunii*.

Aragem atențiunea tuturor directorilor de despărțăminte, a preoților și învățătorilor, că cursurile de analfabeți nu pot fi oprite de organele administrative ale statului, fiindcă, conform statutelor aprobate de guvernul

¹ Spre orientare recomand: „Biblia ca bază a educațiunii“ de Ep. Nicodem al Hușilor. „Un congres biblic“ de Dr. N. Bălan, broșurica „Cartea Cărților“ de F. A. Cordes ș. a.

țării, Asociațiunea e îndreptățită a aranja asemenea cursuri, cari țintesc promovarea culturii noastre.

Doi directori ai despărțimintelor, în raportul lor anual către comitetul central, să raporteze despre toate cursurile de analfabeți, cari s'au ținut pe teritoriul despărțimintelor, chiar și când ele nu s'ar fi ținut în cadrele Asociațiunii.

Sibiu, 16 Octomvrie 1913.

Andrieu Bărcanu
prezident.

Octavian C. Tăslăuanu
secretar.

Țăranul.

(*) Intr'unul din numerii noștri mai recentii am amintit de o țeară, care n'are analfabeți. Ea nu se cheamă Ungaria, în care inteligența națională are rolul conducător. Țeara aceea este Norvegia, țeara clasică a țărânilor.

În Ungaria sunt 33% analfabeți. În Norvegia fiecare țeran își are Biblia lui, își are pe Ibsen și pe Björnson în dulap. Sunt piedeci aproape de nevinovate pe cari natura le pune în calea răspândirii culturii în Norvegia.

Sate în înțelesul nostru nu există peste tot în Norvegia. Țeara este atât de rar poporată, încât pe un kilometru pătrat abia de se vin șase locuitori. Copiii din părțile nordice trebuie să umble ore întregi prin zăpadă până ce ajung la școală. Dar sunt și regiuni, unde nici aceasta nu e posibil, și școală nu există.

Aici învățătorul ambulant pleacă din cătun în cătun, la mari depărțări, ca să descătușeze sufletul copiilor din lanțurile ignoranței.

Râvna pentru cultură la țeranul norvegian e atât de puternică, încât birue toate piedecile. Astfel luptă țeranul simplu norvegian pentru cultura lui.

Aici însă, în țeara analfabeților, a devenit o axiomă inalterabilă, că țeranul ar fi necopt pentru viața politică, și ar fi chiar dușmănos culturii. Țărânilor este considerată la noi ca o masă de minori, pe care o poți ținea în frâu numai cu joarda inteligenței naționale.

Rachiul, corupția, terorizarea, corteșul și jandarmul, înlocuiesc la noi pe învățător, care trăind în referințe precare, este privit drept un parias al clasei dominante.

Fie monstrul codificat al dlui Tisza, fie proiectul de lege electorale al opoziției, ideea fundamentală rămâne nencetată aceeași.

Țeranul e spaima domnilor. A ținea pe țeran departe de viața politică, iată alfa și omega politicii ungurești.

Întreagă politica ungurească consistă în definitiv în aceea, de a împiedeca să existe o politică ungurească. Căci ceace sub etichetele 67 și 48 se cheamă politică, nu se ia în serios nici chiar din partea domnilor politicieni. Adevărată politică ungurească este politica țărânească.

Intr'o țeară, în care optzeci și cinci la sută din populație trăiesc din agricultură, orice politică care nu se întemeiază pe problema țărânilor, este un șantaj, o înșelăciune, o seducere a opiniei publice. Deoarece numai prin dispariția preponderanței nebune a latifundiilor, numai prin creșterea unei situații pentru proletariatul țărânesc, și prin ușurarea sarcinilor clasei proprietare de pământ a țărânilor se poate da naștere unei industrii tari și sănătoase.

Dacă minimul de existență pentru țeran este la noi cel mai mizerabil, dacă țeranul numai cu mare trudă își poate ține viața goală, atunci nu există nici teren pentru dezvoltarea unei industrii textile, și de sigur nici un prospect pentru industrii, cari condiționează o anumită bună stare a poporului.

Fără de nici un scrupul politicienii tuturor partidelor scot în relief un pretins liberalism, promițând muncitorilor industriali drepturi mai largi politice. Aceasta înseamnă a neglija pe cei în viață, și a amăgi pe cei cari în mare parte încă nici nu s'au născut. O industrie în înțeles modern se va putea naște în această țeară numai atunci, când se va putea vorbi și de o renaștere a țărânilor.

Ah, lăsați voi, farisei, cari nencetă vorbiți de nematuritatea clasei țărânești, lăsați-l pe țeran să se simtă proprietar și el al acestui pământ din patria sa.

Și atunci întărit ca un Anteus se va ridica și el și bună starea se va sălășlui în locul sărăciei. Iar țeranul va fi acela, care va ținea mai cu țară la patrie, la scumpa patrie, și emigrări nu vor mai fi.

Atunci și aici va putea fi un stat puternic. Natura descătușată din mâiestrite lanțuri își va revărsa peste țeara întregă nemăsuratele-i comori. Ungaria nu va mai fi țeara analfabeților, resărind o zi eternă senină și pentru această patrie nenorocită.

Intocmai ca și în Norvegia, unde nu se cunoaște supremația inteligenței naționale, dar unde există o clasă țărânească liberă, sănătoasă și setoasă de cultură.

(Budapester Tagblatt).

NOUȚĂȚI.

Hirotesire. Dl Ioan Berca, paroh în Cohalm, ales și întărit protopresbiter al tractului Cohalm, ieri, Joi în 17 Octomvrie v. a fost *hirotosit* din partea I. P. S. Sale a Dlui Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu întru protopresbiter.

Sfințire de biserică. Cu sfințirea bisericii din comuna bisericească Peleş, protopresbiteratul Câmpenilor, care se va îndeplini acum *Duminecă*, în 20 Octomvrie v., este încredințat P. O. Domn Lazar Triteanu, asesor consistorial, în calitate de mandatar al I. P. S. Sale Dlui Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu.

Parastas și ședință festivă. Duminecă în 20 Octomvrie st. v. (2 Noemvrie n.) se va celebra în biserica catedrală din loc, parastas pentru sufletul marilor noștri defuncți, Iosif, Chendi și Vlaicu. Iar la orele 5 d. a. va avea loc în amintirea lor *ședință festivă* a societății de lectură „Andrieu Șaguna”, secția teologică, în sala cea mare a Muzeului Asociațiunii, la care onoratul public românesc este binevăzut. Invitări speciale nu se trimit.

Parastasul Aurel Vlaicu, anunțat din partea „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” (Corul bisericesc al meseriașilor), pe Duminecă, 2 Noemvrie n. c. în biserica din suburbiul iosefin, cu considerare la faptul, că tot la acea dată se va celebra parastas pentru decedații Iosif, Chendi și Vlaicu, în catedrală, — nu se va ține.

Francisc Ferdinand la împăratul Wilhelm. Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand a plecat Mercuri seara din Viena la Görde, pentru a lua parte la vânzătoarea organizată la porunca împăratului Wilhelm. Vânzătoarea s'a ținut ieri și astăzi. De seară arhiducele moștenitor de tron Francisc Ferdinand se va întoarce la Viena.

Earș limba românească în Basarabia. Din Chișineul Basarabiei se vestește: Consistorul din această provincie într'o viitoare ședință va lua hotărârea, ca în regiunile unde populațiunea română e în majoritate, autoritățile rusești să întrebuițeze ca limba oficială *limba română*. — Ministrul de instrucție al Rusiei a înlocuit 241 mii de ruble pentru înființarea unui liceu în Basarabia. Majoritatea corpului didactic la această școală se va compune, — zice știrea dela Chișinău — din români basarabeni.

Pace între Turci și Greci. Din Berlin se vestește, că tratativele între turci și greci se apropie de sfârșit. Tratatul de pace va fi semnat în săptămâna aceasta.

Nou avocat. Domnul Dr. Vasile Chișoiu și a deschis cancelarie advocațională în Biserica Albă, strada Săscii Nr. 4.

Pentru monumentul lui Aurel Vlaicu. La colecta pentru ridicarea unui monument aviatorului Aurel Vlaicu a contribuit dl V. G. Borgovan profesor în Turnu Severin, cu suma de 10 cor.

Cuții nouă poștale. Dela Corporațiunea industriașilor sibieni primim: În interesul unei distribuii drepte și potrivite a nouălor *cuții de scrisori* în orașul nostru, ar fi de dorit ca nu numai cercurile membrilor Corporațiunii, ci și alte cercuri ale populațiunii Sibiului să se adreseze, privitor la acest obiect, către cancelaria corporațiunii industriașilor, strada Brukenthal nr. 18. Este necesar să se statorească locurile, unde nu se găsește de loc, sau se găsește relativ prea puține, cuții poștale de scrisori.

Salvator decorat. Tinărul Valer Juncan, elev la o școală din Arad, este decorat cu crucea de argint pentru merite, în considerare că a scăpat un om dela moarte.

Sbor oprit. Guvernul de marină, cum se știe din Londra, a oprit tuturor aviaților străini să zboare deasupra Gibraltarului. Cei ce calcă ordinul, sunt pedepsiți cu doi ani de muncă silnică sau cu temniță de cinci ani. Garnizoana dela Gibraltar are să supravegheze, să nu treacă peste strâmtoare vre-un aeroplan sau balon. Dacă aparatele de sburat nu coboară nici în urma somațiunii stabilite, străjutorii sunt îndreptățiti să le nimicească prin salve de focuri.

Jubileul capitalei Uugare. Consiliul comunal din Budapesta a însărcinat pe primarul său să organizeze o festivitate pentru ziua de 18 Noemvrie 1913, când se implinesc patruzeci de ani dela unirea orașului Pesta cu Buda.

Epidemii în Murăș Oșorhei. Scarlatina și difteria a luat proporții grozave în Murăș-Oșorhei. S'au constatat nu mai puțin de patru sute de îmbolnăviri, în partea cea mai mare la copii. Din cauza epidemiilor s'au închis toate școlile primare din oraș.

Școale în pădure. În timpul din urmă s'au răspândit tot mai mult școlile ținute în pădurile Statelor-unite ale Americii de nord. Astăzi americanii au două mii de asemenea șezămintă, destinate pentru copii slabi de constituție sau tuberculoși. Cea dintâi școală s'a deschis în Ianuarie 1907. În 1910 erau 13 școale în păduri, iar în 1911 s'au ridicat 29. Toate celelalte s'au înființat în 1912. Acum este vorba, ca fiecare oraș cu 25 mii de locuitori să susție cel puțin una.

Cărți aprobate. Consistorul arhiepiscopozan a aprobat, sub Nr. 13749/1913 ediția I a *Cărților* de citire pentru cl. III și IV și a V—VI de Nicolae Sulică, cu concursul mai multor învățători.

Mulțămii. Stimații domni funcționari dela filiala „Albina” din Murăș Oșorhei, în loc de cunună pe coșciugul răposatului Emil Vințelariu, fost funcționar la „Albina” din Sibiu, au dăruit la „Fondul pentru zidirea bisericii gr. or. române” din loc suma de douăzeci și cinci (25) coroane. Dzeu se odihnească cu dreptii sufletul răposatului, eară dăruitorilor să le răsplătească însușit pentru jertfa adusă! Murăș-Oșorhei, 14/27 Octomvrie 1913. *Epitropia parohială gr. or. rom.*

Aviz. Am onoare a face cunoscut, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Hunedoara. Dr. George Dănilă, avocat.

În interesul industriașilor sibieni. Comandantul de corp, Excelența Sa dl Hermann Kövess de Kövesháza, în urma rugării Corporațiunii Industriașilor sibieni, a luat măsuri, ca măcelăria militară din orașul nostru pe viitor să nu mai poată vinde carne, decât la persoane militare în activitate, ear profesioniștii militari să nu mai poată fi întrebuințați la lucrări private. Hotărârea aceasta va contribui și mai mult la bunăînțelegere dintre civili și militari.

Constituire. Societatea academică „Carmen Sylva” din Graz, în ședință ținută la 25 l. c. s'a constituit, alegându-și următorul comitet: Președinte: George Palievici, abs. iur. și stud. ac. com. Vice-preș.: Alecsandru Pop, teol. abs. și stud. com. Secretar: Valer Chibuletean, stud. acad. com. Cassar: Octavian Bocancea, stud. ing. Controlor: Vasile Mureșan, stud. med., Bibliotecar: Nicolau Dobrota, stud. acad. com., Măiestru de scrimă: Victor cav. de Tarnavsch, stud. ing.

Teatru în Sighișoara. Tinerimea inteligentă română din Sighișoara va da o producțiune teatrală, împreună cu joc, în 26 Octomvrie st. v. (8 Noemvrie st. n.) 1913 în sala dela „Gewerbeverein” cu următorul program: „Doctorul fără voce”, comedie în 3 acte de Moliere. Inceputul la 8 ore seara. Suprasolviri se primesc cu mulțămii și se vor cuita pe cale ziaristică. Venitul curat este destinat pentru scopuri filantropice.

Mulțămii. Pentru renovările făcute la școala noastră confesională gr.-or. română din Părcăreni, cari au costat peste 5000 cor., la stăruința P. Onoratului domn protopop Dr. Vasile Saftu, au binevoit a dăruii drept ajutor, doamna Maria T. Median, și domnul Stefan T. Median, proprietar și zaraf în Brașov, 100 coroane. Pentru această faptă nobilă primească marinimozii donatori și pe această cale sincerile noastre mulțămii. Părcăreni, în 15 Octomvrie 1913. *Epitropia parohială.*

Îmbunătățiri la poșta Sibiului. Acțiunea pornită de Corporațiunea industriașilor sibieni a avut rezultatul, că orașul nostru s'a alăturat la rețeaua telefonică a Austriei de jos. Direcțiunea de poștă și telegraf din Cluj a dispus ca expedierea de scrisori și pachete să se facă zilnic de 6 ori (în loc de 5 ori ca până acum); pachetele și trimiterile de bani, ce sosesc cu trenurile de amezii, vor fi distribuite în aceeași zi; scrisorile din cuțiile poștale au să se ridice în fiecare zi de patru ori: înainte de amezii la 11, după amezii la 3, 5 și 8 ore. Aceste înțoiri, obținute exclusiv în urma inițiativei luate de corporațiunea industriașilor sibieni, vor deștepta recunoștință și mulțumire în toate cercurile orașului nostru.

Moștenirea facultății spirituale. Profesorul universitar Peters a făcut cercetări, la 354 școlari din Austria, Bavaria și Prusia, cu privire la progresele obținute în scriere, citire, aritmetică și religie, și le-a comparat apoi cu rezultatele obținute de părinții copiilor. Peters a aflat următoarele: Dacă și tatăl și mama au învățat bine, copiii lor au fost școlari buni în 76 de cazuri la o sută. Dacă numai unul din părinți a învățat bine, copiii lor numai în 59 de cazuri la o sută prezentă rezultate bune. Dacă au învățat rău și tatăl și mama, copiii lor au învățat bine abea în 38 de cazuri la o sută.

Planeta Marte. Problema științifică, privitoare la locuitorii de pe steaua *Marte*, este aproape desegată. Dacă într'adevăr este locuită planeta aceasta, cultura oamenilor săi este de sigur cu mult mai înaintată decât a oamenilor de pe pământ. Directorul dela observatorul din Geneva, Le Coultre, care studiază de mulți ani planeta numită, a făcut de curând o dare de seamă despre observările sale. Astrologul s'a ocupat mai ales în 1909 de Marte, care atunci se afla în cea mai mare apropiere de pământ. A observat în multe nopți, că unele părți din planetă se luminează deodată ca de lumină electrică. Fenomenul a durat uneori numai câteva clipe, altădată câteva ceasuri. Asemenea apariții de lumină au văzut și alți astrologi. Așa s'a născut ipoteza, că este vorba de semne, ce le fac locuitorii din Marte pentru oamenii de pe pământ. În anul 1925 Marte se va apropia earăși de noi; atunci astrologii vor avea prilej să studieze semnele de lumină, ce ni se trimit din steaua aceasta.

Parastas pentru Vlaicu în Petroșeni. Ni se scriu următoarele: Cu cât ne apropiem mai mult de periferii, cu atât simțim că sentimentul național e în batere mai pronunțat. În 6 Oct. n. am fost în inima Jiului la Petroșeni, să asistăm la un praznic trist, la parastasul ce preoțimea din această frumoasă vale, l-a aranjat și servit întru odihna de veci a sburătorului spre culmile idealului nostru: Aurel Vlaicu. La acest act de durere, a participat multime de popor, care în urma predicii pâr. Rusan și a comemorării lui Vlaicu prin capelanul Duma, a rămas înduioșat de acest tablou posomorât și adanc dureros pentru neamul nostru. La sfânta slujbă au servit preoții: Avram Stanca (Petroșeni), Suci (Lonia), Socol (Livezeni), Preda (Petrița), Rusan (Vulcan), Șandru (Lupeni) și Ioan Duma (Petroșeni). Corul a fost ținut de o parte a preoțimii și câțiva intelectuali veniți anume spre acest scop la Petroșeni. Slujba dumnezeiască, servită cu multă cucernicie, a potențat sentimentul evlavios al creștinilor, încât acestia au stat nemișcați în tot decursul actului sfânt. Cu acest prilej trist am putut fi înviorat și de o privescure curată și senină, ce ne da nădejdi în viitor. Am văzut, la discuțiile de mai apoi, preoți bătrâni chindisind pe pânza curată, chemarea adevăratului părinte sufletesc. Aceste discuții frumoase s'au dăpănat în casa ospitală a harnicului preot Avram Stanca, unde am luat și masa. Avem apoi deosebită bucurie, că în această vale sunt așezate puteri tinere, cari vor urma cărarea croită de bătrâni, și vor mai largi-o, ca să corăspundă împrejurărilor actuale. a.

La Reuniunea meseriașilor români sibieni au fost primiți următorii membri noi ordinari: Petru Berariu (originar din Blaj) fiu de econom și Valeriu Pop (orig. din Agnita, fiu de măsar), sodali croitori, Daniil Trif (orig. din Sebeșul-săs, fiu de econ. cu 1 clasă gimn.), calf de prăvălie, Ilie Dicănu (orig. din Sibiel, fiu de econ.), Samoilă Simion (orig. din Lăveș, fiu de econ.), Vasile Ilea (orig. din Ciugudul-superior, fiu de econ.), sodali pantofari; Ioan Deuca (orig. din Roșia de Săcaș, fiu de econ.), sodal cismar, Petru Borz (orig. din Cehulșimleului, fiu de econ.) și Iuliu Ursu (orig. din Cluj fiu de pădurar), cul. tipograf și Aladar Iacob (orig. din Piski, fiu de împieșgat la căile ferate), sodal mecanic și șofer. Intre membrii ajutători au binevoit a se înscrie d-șoarele Valeria Greavu, directoara internatului „Asociațiunii” și Ecaterina Pitș, profesoară.

Teatru. Trupa germană a domnului Leo Bauer, compusă, după cum ni se comunică, din puteri foarte bune artistice, își începe reprezentațiunile mâine, Sâmbătă, în teatrul orașenesc din Sibiu. Vor fi atât Sâmbătă, cât și Duminecă, câte două reprezentațiuni: după amezii 3 și sara la 7 și jumătate. Se dă Sâmbătă d. a. „Der Müller und sein Kind”, dramă din popor, (localizată în românește sub titlul, „Sâmbăta Morților”) și sara „Der Faun”, comedie. Duminecă d. a. „Am Tage des Gerichts”, iar sara „Hoheit tanzt Walzer”, operetă.

Nr. 536/1913.

(308) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune din parohia de clasa I **Dala română**, în protopresbiteratul Sebeșului, în urma ordinului consistorial Nr. 10335/1913 B. se publică concurs nou, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele preoțești fasonate în tabela B. pentru congruă.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral și pe lângă observarea dispoziției din „Regulamentul pentru parohii“ a se prezenta în biserică spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 16 Octomvrie 1913.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 630/1913.

(309) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școalele noastre confesionale, din comunele bisericești mai jos însemnate se scrie din nou concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Cerbia**: Salar dela comuna bisericească cor. 400, ajutor dela Ven. Consistoriu cor. 200, iar restul votat deja dela stat, cvartir și grădină în natură.

2. **Runișor-Vica**: Salar dela comuna bisericească 700 cor., ajutor dela V. Consistoriu 300 cor. cvartir și grădină în natură.

3. **Târnavă și Târnavița**: Salar dela comunele bisericești câte 600 cor., cvartir și grădină în natură.

5. **Fueș Bogara**: Salar dela comuna bisericească 100 cor., cvartir și grădină în natură, pre lângă aceasta la fiecare din acestea școli lemnele necesari pentru foc.

La școalele de sub poziția 2, 3, 4 și 5 sau cerut deja în termenul prescripționar ajutorare dela stat conform legii.

Concurenții au a și înainta rugărilor conform normelor în vigoare, în termenul deschis oficiului protopresbiteral al Iliei.

Ilieș, la 16/29 Octomvrie 1913.

Oficiul protopresbiteral:

Z. Murășan
protopresbiter.

Nr. 930/1913.

(304) 2-3

Concurs.

Decretându-se prin ordinul Venerabilului Consistoriu din 27 Ianuarie 1909 Nr. 876 Bis. filia **Zăbala** de parohia materă clasa III, prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh trec preste suma de 800 coroane.

Concurenții vor avea a se prezenta cu prealabila învinițare a protopresbiterului în vre-o Duminecă s'au sârbătoare la biserică din Zăbala (gara Zabala Páva) spre a cânta, celebra și cuvânta, înaintându-și documentele recerute în termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral în Bereczk, comitatul Hármszek.

Bereczk, 10 Octomvrie 1913.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. al tractului Treiscaune, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 430/1913.

(300) 2-3

Concurs.

Devenind vacant la începutul acestui an școlar un post de învățator la școala cu 2 învățatori din comuna **Mag**, pentru ocuparea acestui post se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest ziar.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar de 480 cor. dela comuna bisericească plătiți în rate treilunare.

2. Ajutor de stat până la suma ce-i compete învățătorului după anii lui de serviciu.

3. Relut de grădină 20 cor.

4. Cvartir în natură.

Alesul învățator va fi obligat:

a) a instrua una din cele 2 clase a școalei de toate zilele, la care ar fi împărțit;

b) a propune toate obiectele de învățământ afară de religione și studiile economice în școala de repetiție economică;

c) a conduce corul elevilor și a tinerimei din Mag.

Reflecțanti la acest post să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în comună spre a și arăta desteritatea în cântări și a se face cunoscut poporului.

Cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare se vor înainta în termenul fixat oficiului protopresbiteral gr.-or. în Săliște-Szelistye.

La caz că candidații nu vor întruni condițiunile înșirate alegerea să amână.

Din ședința comitetului parohial gr.-or. rom. din Mag (ținută la 6 Octomvrie 1913.

Văzut:

Săliște, în 12 Octomvrie 1913.

Dr. Ioan Lupas
protopop.

Nr. 536/1913.

(301) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III a **Almașul de mijloc**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererile de concurs să se înainteză la subsemnatul oficiu în termenul deschis, iar concurenții, — cu știrea subscrișului, — să se prezinte în comună pentru a face cunoștință.

Geoagi-Algyógy, 7/20 Oct. 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 485/1913

(303) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a **Mermezeu-Văleni**, în sensul ordinului consistorial Nr. 10899 Bis. dela 27 August a. c. se publică din nou concurs din oficiu cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă (întregire maximală).

Cererile de concurs să se înainteză la subsemnatul oficiu în termenul deschis, iar concurenții, — cu știrea subscrișului, — să se prezinte în comună pentru a face cunoștință.

Geoagi-Algyógy, 7/20 Oct. 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român.

Ioan Popovici
protopop.

Tonul trebuie pus pe cuvântul Scott.

Aprețierea Emulsiunii de oleu de pește Scott și din partea medicilor, ne dau ocazie ca să putem vedea deosebirea de alte Emulsiuni, de aceea este h) (275) 8—

în interesul D-Voastră

dacă rămâneți la preparatul original al Emulsiunii Scott, căci aceasta după o întrebuintare de aproape 4 decenii are renume universal.

De aceea cereți și cumpărați numai Emulsiunea Scott.

Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteți în marce postale 50 fil. la Scott et Bowne Viena VII. cu provocare la acest ziar și veți primi printr'o apotecă o sticlă de probă.

AVIZ.

Dacă aveți necesitatea, de a Vă aranja locuința, Vă rugăm să vizitați magazinul nostru de mobile.

Horger & Kepp,

magazin de mobile și tapițerie,

Sibiu, str. Urezului Nr. 27.

(288) 5-15

Aspirin

Tabletele de Aspirin

sunt la dureri de cap, masele, reumatism, influență și altele, ca alinațoare de dureri recunoscute. Veritabilul ASPIRIN are multe imitațiuni, deci să aveți mare grijă la procurare și să cereți numai tablete de ASPIRIN „BAYER“. Pachetarea originală în tuburi à 20 tablete à 5 gr. cu 1-20 cor. Pe fiecare tabletă să vede ASPIRIN.

(307) 1-20

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public din Sibiu și jur, că mi-am deschis un

Atelier de lăcătușerie de artă, edificii și instalațiuni de apaducte Sibiu, strada Ana 11,

unde execut, pe lângă preturi moderate, tot felul de lucrări, dela cele mai simple până la cele mai fine, aparținătoare branșei de lăcătușerie, precum: **porți de fier, grilajuri, uși, ferestri, portale** pentru prăvălii, din fer și alamă etc. etc. Deasemenea execut **cuptoare** în diferite preturi și mărimi.

Rugând onoratu public a mă onora cu binevoitoarele comande, asigurând o execuție bună și modernă, despre cece poate servi praxa mea de mai mulți ani în țări străine, semnez

Cu toată stima

Vasile Popoviciu.

(302) 1-3

P. T.

Prin prezenta Vă fac cunoscut, că am preluat **prăvălia de băcănie** a domnului Hans Baltes din strada Măcelarilor Nr. 34 care o voi continua sub firma

Succesorul lui Hans Baltes.

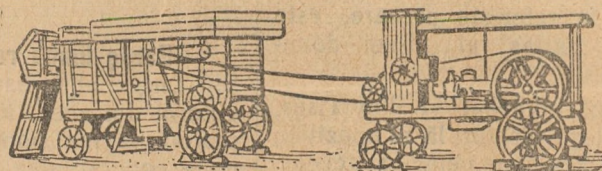
Rugându-Vă pentru binevoitorul sprigin, Vă promit întotdeauna a Vă servi cuvințios, prevenitor și exact, silindu-mă a mulțumi întotdeauna onorata clientelă.

Recomandându-mă

cu toată stima

Rudolf Rössler.**„AGRICOLA“, întreprindere de mașini agricole și motoare BUDAPEST V. Kőrall-utca 9.**

Ce e bun e și ieftin!

Ce e bun e și ieftin!

Motoare de oleu brut originale șvediane și originale Diesel pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale. **Motoare** de benzin și oleu brut pentru garnituri de treerat, cari funcționează în toată țara spre deplina îndestulare a cumpărătorilor.

♦ Se află totdeauna în depozit. ♦

Preturi moderate. Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. Catalog de preturi și deslușiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.

(296)

2-12

∞ Corespondență românească. ∞

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

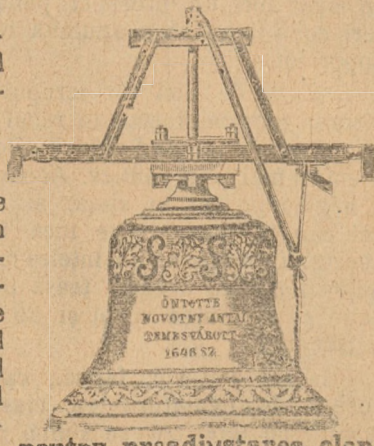
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (193) 17-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețouranturi ilustrate gratis.

Requisite de scris se pot procura dela

Librăria arhidiecezană